

ס פ ר

ברית עולם

חלק שני (מכ"י)

אשר כבר יצא מוניטין שלו בחלק ראשון ברית עולם אשר נמצא ספון וטמיר
בגנוי הגאון אמיתי חסיד עולם רבינו **יצחק** בן הצדיק וחסיד רבי **יעקב**
אשכנזי מגזע רש"י המיוחס עד דוד המלך ע"ה. והוא ניהו אחיו של הצדיק
יסוד עולם המפורסם בכל קצוי ארץ וים רחוקים, שמו נודף כבשמים
ואפרסמונים, רבי **משה איזיקיאל** זצ"ל. והגם שקרוב לשמוע שהגאון
מהר"י הנ"ל חברו, הסכימו הגאונים שזה הספר נתחבר מימי קדם קדמתה.

עם פירוש

לוחות הברית

מ א ת

הגאון הצדיק המקובל המפורסם רבי **נפתלי הירץ הלוי** זצ"ל.
שה"י אב"ד דעיה"ק יפו ת"ו והמושבות.

נערך ונסדר ונעשה בו כמה תיקונים, ונתוסף בו ציוני מקורי החלכות
והמדרשים, ויבאו באותותיהם בסוגרים מרובעים, וכן בתוספות הערות
והגהות בציון "יה"ל", מאת בנו הרה"ג רבי **יוסף הלוי** נ"י
מראשון לציון ת"ו

נדפס בהוצאות הרב רבי **מאיר הלוי** נ"י וויידענבוים
(אחי המפרש)

י ר ו ש ל י מ

דפוס סלומון

שנת ה' תרצ"א

בכל יום, וע' בק' ברית מנוחה, ונבראים ונשרפים צנהר דינור, הוא השפע כנהר ומתצטלים כנ"ל, וכמו כן צנשמות ישראל (דברים ד' ד') ואחם הדבקים צה' אלביכס חיים כו', נמלא לפי הנ"ל יש להבחין טרם כל כח העלמה האור, שאלמלא כח המעלים לא הי' שייך חידוש גילוי אור המדרגה שלמעלה, והכח המעלים האור שלמעלה הוא הנקרא וילון, והוא נכנס שחרית פי' נתכנס ונתלמס הכח העלם, ועי"ז האור מתגלה, ויולא ערבית פי' מתפשט ונעלם האור, ומחדש בכל יום מעי"צ כנ"ל מלאכים המתחדשים, אמנם השפע והלינוורות שבהם נשפע השפע מהשגה מעט לנקודת המהפעלים כנ"ל, שהם חמה ולבנה כוכבים ומזלות כנ"ל, וכח השפע ההוא, הוא הנקרא רקיע שבו חמה ולבנה כו', נמלא רקיע הוא מקום קיבוץ שמתקבלים בו השפע להשפיע ולגלות למטה, אמנם השפע הזה הראוי להתגלות למטה לריך להתמתק פי' להשתוות עמו בצופן הראוי לקבלת התחתונים, והנה ההשתוות הזו הוא שיתדורו בצופן גאות לפי השגת התחתונים, והוא השגת צירור הדברים הנעלמים למטה, דהיינו שיסוגו מליאותם האמתית, לא כאשר השיגו עד כה מליאותם התחתון והחילון, רק עתה יסוגו מליאותם העליון הפנימי, ואף גם זאת ההשגה אינם משיגים רק בצדד ההדרגה לפי הראוי להצגתם והשגתם, והוא השגה היוות קטן ודק לערך מליאות העליון בעלמו, וזהו שחיקת המון, שהוא להקטין השפע ולהדק אותה, שיכ"י ראוי לתחתונים להשיג, נמלא כי השחקים הכח השותק והטוחן ומקטין השפע כנ"ל, והנה טחינת המון הוא בצופן זה, כי יש בו צ' פעולות, הקטנת השפע כנ"ל, והפרדת דברים המעלימים ההשגה, דהיינו כי מה שאין התחתונים משיגים הוא מלך התעצות השגה התחתונה, והוא ענין הרגשם ושכלם, שתמיד ירגישו הרגש התחתון לצד, ולא ישיגו מה שלמעלה כלל, וכל מגמתם וחפצם וחשקם רק להשגה התחתונה הזאת, וזה נקרא התעצות השכל, ולריך לטחון ההתעצות הזאת כדי שישיגו מה שלמעלה, וזהו הפרדת דברים המעלימים ההשגה, והכל צשחקים כח הטוחן הנ"ל, וז"ש וילן שחקים ממעל פי' שהוא הכח הטוחן שלמעלה, ודלתי שמים פתח הוא הפרדת דברים המעלימים ההשגה, וימטר עליהם מן לאכול הוא השפע בעלמה שהוא כפי הראוי לאכול פי' כפי הכנת התחתונים לקבל, והנה עי' השפע הזה שהם משיגים מליאותם הפנימי, שהוא השתוות מליאות התחתון לעליון, אז יעלו המשיגים, ויתצטל מליאותם לגמרי, כי ישיגו מליאות העליון, ויתקרצו אליו ויתצטלו מליאותם, והוא מפני כח השפע הנשפע עליהם צכה רצ עד שיתצטלו למדרגה העליונה, וז"ס הקרבן שהוא קרבת מדרגה התחתונה למדרגה העליונה, והכל עי' המלאך שהוא הנורה הקדושה כנ"ל, הדבורה לנורה השכלית, ראשית כל הנורות, והבן זה, וה"ס בזבול, והנה הכח הזה כלול מצי כחות, א' השפע הנשפע לתחתון להשיג, עד שמתענג בו ומתפעל ממנו ורואה להתקרב למעלה, צ' התצטלות התחתון, שמתצטל מרוב החשק, וה"ס משון ומכוון, משון הוא השפע שבו מתפעל התחתון ורואה להתקרב למעלה, והוא ענין שירה שאומרים, שהוא התפעלות התחתון לפי מה שהוא, מכון הוא הכח המפריד ומצטל כחות התחתון והוא האש, וכל שאר עניינים הכל כחות המצטלים הרגשות התחתוניות, ודוד הורידן לארץ, כי שם אינם רע רק למטה הוא רע כמוצן לכל משכיל, ואין להאריך בזה, והנה אחר שמשגיגים ומתקרבים ומתצטלים למה שלמעלה, אז אח"כ משיגים התענוג הנפלא שאין למעלה ממנו, כידוע, והתענוג הזה נמשך עליהם צלי סוף, והוא ערבות, כח התענוג הנפלא, הנשלח עליהם צהשגתם, כמבואר בגמרא: כלל היולא מדבריו, כי העולם צכלל יש צו לורות מתחלפות זה מזה, לורה הגשמית, ולורה הדמיונית, ולורה השכלית, וכל ענייני עוה"ז ומעשיהם, הכל הכנות אשר הכין ה' צחכמתו, שסוף כל סוף תצטל הנורה הגשמית הלזה, ותתחבר אל הנורה השכלית, וא"כ לריבין אנו להבחין כח אחד צתוך כללות העולם, העומד עליהם לצטלם, ולהעלותם למעלה עליונה מהם, שהוא הנורה השכלית, והוא אש היסודי שהניחו קדמונינו, וכיון שיקוד אש הוא המעלה את העולם למדרגת נורה השכלית, ולכן צוודאי צו שורה רוח החיוני, כיון שיש לו התחברות עם הנורה השכלית, שהוא נשמת האדם, (והבן זה מאד, ויתבאר לך בזה סודות נעלמים, לא יכולתי להעלותם על הכתב), ויסוד האש הזה שורה צתוך כח אחד שקראוהו האחרונים העלקטטעריולטעטעט, וצכה הזה יתאחזו ג"כ הנורות הדמיוניות, ואין כאן מקום להאריך בזה, ואחרי שידענו שיש כח אחד המצטל את העולם, לריך להבחין שמקתמא יש עוד כח אחד המקיים את העולם, שאלמלא כן לא הי' העולם יכול להתקיים, וזמו שאמרנו שהכח המצטל טבעו להתדבק למדרגה שלמעלה ממנו, ועל ידי כן יתפרדו כל ההרכבות מזה העולם הגשמי, כמו כן לריך להיות הכח המקיים להיפך, דהיינו שטבעו וחשקו לחומר הגשמי, ועל ידי כן מתרכבים כל ההרכבות שבעולם, והוא היסוד והכח שקראו קדמונינו יסוד המים, ויסוד המים הלזה שורה ומתגלה צתוך כח אחד שקראוהו האחרונים מאגנטטיזמוס, וצין שני כחות אלו יתאחזו הנורות הדמיוניות, ועתה נצא להבחין על כל צמיגי זה העולם, והם שני סוגים, אויריים ומולקים כידוע לחכמי הכעמיע, והם הם צ' היסודות רוח עפר

שאמרו הקדמונים, והיינו כי רוח הוא הכה המורכב משני כחות הראשונים אש ומים, והיינו כה המפריד וכה המרכיב, והיינו שתמיד יעשה שני פעולות הפכיים, ירכיב, ואלו שכבר גמר הרכבתו ופעולתו יפריד, ומתגלה הכה הזה ככה האויריים שקראום האחרונים זוער שטוף שטיק שטוף וואקסטר שטוף, וכדומה, ותמיד יראה צאורים האלה מראות שונות ומתחלפות זו מזו, יש מהם שיתרכבו ככה המאגנטיות, ויש מהם שיתפרדו ככה ההלעקטריטט, וה"ס מה שמנסך החמה צרקיע [ע"י יומא כ"י צ"ל] דהיינו ההפרדות בעושה החמה צאור ככה החום והאש שלה, ואכ"מ צאור דברים אלה, והירגא דיומא הם אותם שעדיין לא יוכלו להתפרד, ויתגבר עליהם כה המאגנטיות, והנה יש כה אחד המגשים את כל הני"ל, למען יוכלו להתרחות לעין אדם הרואה והוא יסוד העפר, ומתגלה בכל מיני הנצחיות שבעולם וכל יסודותיהם, כגון הלינה והפלאטיין הזהב הכסף והנחושת הפאספאר ודומיהם, והנה אחרי כי הגענו עד כה, נחזור לדברינו הראשונים, כי מעתה נקל לכל משכיל להבין, איך ד' יסודות שציארנו עניינם הם שנים ממש לארמ"ע הנראים לעינינו, ואחרי שידענו כל זה נבין על צוריהם, כי מה שהניחו הראשונים לוחות ארמ"ע לאור מים אש, הם היסודות שציארנו עניינם, ועל דרך שציארנו צבעה הכללים טעם הדברים לפי ענין אש מים רוח הגשמיים הנראה, ככה יתבאר ג"כ על היסודות האלו כי הם דומים זה לזה: — ולמען לא יקול לב הקורא עליו צאמרו ח"ו, כי הלוחות הם ח"ו הסכמיים, ככל שאר לשונות הגויים, לזאת חטן ואומר, כי לא מחכמה שאלת על זה, כי כבר דרשו חז"ל בשבת פ"י הבונה [ק"ד ח'] כמה דרשות על לוח הלוחות, וכדי להבין הענין על צוריו, לריך אני לצאר מאמר אי צדרי חז"ל בעה"י: — — גרסינן צפסחים (י"ד ח') עשרה דברים נצראו בע"ש צין השמשות כו' הכתב והמכתב, ופירש"י צל"א, כתב, זו היא חקיקת לוחות: והמכתב, הוא עט וחרט: עכ"ל, ולריכין אנו לצאר תחלה מה הוא ענין ערב שבת צין השמשות, כתב (שמות ל"א י"ז) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וציוס השביעי שבת וינפש, וידוע כי בכל יום ויום ה' פעולות נבדלות צענין מיוחד, כידוע קדר הצריאה, ציוס אי כללות הצריאה שמים וכל לצאיהם חרץ וכל לצאיהם, וא"כ ה' לריך להשתמש ציוס ההוא צכחו הגדול הכולל כל הצריאה שבמדת חקדו צרא את כל העולם כולו כמו שנאמר (תהלים פ"ט ג') עולם חקד צינה. ציוס השני כתב (בראשית א' ו') יהי רקיע צחקר המים ויהי מבדיל צין מים למים, וא"כ שימש ציוס ההוא צכה העז והגבורה להבדיל ולהרחיק המקורצים זה מזה צזרוע עוז, ציוס השלישי עשה שני פעולות, הגביל המים שתראה היצבה, וצרא הלמחים עשבי השדה ועץ עושה פרי, וכשנצחקן בפעולת ההגבלה של המים, הם נוטים למדת הכה של יום השני, כי לריך לזה גבורה לכבוש את המים לכל ישתפו את הארץ, ומי"מ אינו כ"כ כמו ציוס השני, כי שם ה' לריך להבדיל צין מים למים שכם דבר אי, וה' לריך להרחיק צזרוע את המקורצים, וה' לריך להשתמש צידו החזק להרחיק ולהבדיל, משא"כ ציוס השלישי צא להבדיל את המים ולהבדילם מן הארץ, לגלות פני האדמה, והמים והארץ הם שני דברים נפרדים, ולכן לא ה' לריך להשתמש כ"כ צידו החזק כ"א מעט, ופעולה השני"ה הוא צריאה הלמחים והאילנות, שהם צריות טובות ואילנות טובות להיות צהם צני אדם, והוא עשות חקד עם האנושים, נמלא פעולה יוב השלישי דרך כלל מורכב משני עניינים הפכיים, והם נכללים תחת כוג פעולה אחת לגלות יופי פעולתו ותפארתו, לגלות פני הצל והדרת ופעולה, להלצישה צמלצושי רקמה, דשא העשב וגני חמד, ציוס הרביעי נתלו המאורות למשול ציוס וציליה, ולהבדיל צין האור וצין החושך, וכבר אמרנו לעיל, כי החמה עושה חזיונות רצים, ועל ידה מזדככים כל הגשמיים שבעולם, הארץ מולידה פירותיה, האור יתפרד לחלקיו, דהיינו השטאפין שבו, היסוד החמלי ויסוד החנקי, ומעט מיסוד הפחמי המעורב שם, היסוד החמלי גם הוא יתפרד לחלקיו שהורכב מהם, והם האור והחושך, והם שני הפכים שיתרכבו יחד צלורת האוירי הני"ל, והם תמיד לוחמים זה בזה לצטל אי את הצירו, ומפני שהצורא צראם צכה שוב, לא יוכלו להתגבר זה על זה, ועומדים תמיד צלורתם האוירי, והחמה צגצורתה מנצרת תמיד כה האור ונדחה החושך מפניו, וציליה אז יתגלה החושך הנדחה מפני האור, וכן הירח וכוכבים יגצירו ג"כ את האור מעט, ע"י כה השמש השופע צהם, וכבר דברנו מזה צמקום אחר צאריכות, נמלא לפי הני"ל מלאכת יום הרביעי הוא כה הלחון שיגצירו כה האור על החושך, וצכה זה של הקצ"ה שימש צו הקצ"ה ציוס הרביעי, וצו צרא את המאורות, יום החמישי נצראו צו דגים ועופות, וצו היתה צרכה ראשונה צצורך הקצ"ה את עולמו, והדגים והעופות הם צריות המשוטטים תמיד, דגים צמים, ועופות צאור, וכאשר תאור השמש צציוור והדרה, והאור הזה ישלח עדנו ותפנקו צעולם, והאילנות ילצצו, וריחות הנילנים נראו צארץ, הלא אז עת הזמיר הגיע, וקול התור והעיט נשמע, שמשצח ומרום למארי עלמא, וניתנים תודה וזמר לאל שצראם והמליא להם כל צרכיהם ומשאלות לצם להענג על עוז האור ולחווה, וכן הדגים שכל תאותם והשקם לשאוף מים קרים על נפשם העיפה, וכאשר ימטיר